

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Bf.I.658/2006/26. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2007. október 16-17. napjain tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

ítéletet:

A különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés bűntette miatt I.r.vádlt és társai ellen indított büntető ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2006. évi szeptember hó 18. napján kihirdetett 6.B.781/2005/113. számú ítéletét megváltoztatja az alábbiak szerint:

Az eljárás során felmerült bűnügyi költség összege 2.744.333 (Kettőmillió-hétszáznegyvennégyezer-háromszázharminchárom) Ft, melyből I.r. vádlott 356.021 (Háromszázötvenhatezer-huszonegy) Ft-ot, II.r. vádlott 295.853 (Kettőszázkilencvenötezer-nyolcszázötvenhárom) Ft-ot, III.r. vádlott 295.853 (Kettőszázkilencvenötezer-nyolcszázötvenhárom) Ft-ot, IV.r. vádlott 312.353 (Háromszázötvenkettőezer-háromszázötvenhárom) Ft-ot, V.r. vádlott pedig 42.281 (Negyvenkettőezer-kettőszáznyolcvanegy) Ft-ot köteles az államnak megfizetni.

A bíróság egyetemlegesen kötelezi I.r., II.r., III.r., IV.r., valamint V.r. vádlottat 50.270 (Ötvenezer-kettőszázhetven) Ft bűnügyi költség megfizetésére.

Az eljárás során eddig felmerült bűnügyi költségből 1.391.702 (Egymillióháromszázkilencvenegyezer-hétszázketty) Ft az államot terheli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I.r., II.r., III.r., IV.r., valamint V.r. vádlottak esetében az elsőfokú határozat keltétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztés büntetésekbe beszámítja.

A fellebbezési eljárásban 181.292 (Egyszáznyolcvanegyezer-kettőszázkilencvenkettő) Ft bűnügyi költség merült fel, melyet az állam visel.

I n d o k o l á s :

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség 2002. május hó 10. napján kelt és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bírósághoz 2002. május 13-án érkezett B.575/2001. számú vádiratában a jelen ügy vádlottjait, illetőleg további személyeket, mint társtetteseket többszörösen minősülő emberölés büntettével vádolta.

Az alapeljárást követően az ügyben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság hozott határozatot. E határozat VIII.r. vádlott tekintetében 2003. április 15-én jogerőre emelkedett. Az elsőfokú bíróság döntése ellen előterjesztett fellebbezéseket követően a Fővárosi Ítéltábla 2004. március 31. napján kelt végzésével a megyei bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

A megismételt eljárásban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2004. december 16-án hirdette ki ítéletét, mely és ... korábbi I. és IV.r. vádlottak vonatkozásában 2005. február 3-án jogerőre emelkedett.

A határozatnak a fellebbezéssel érintett vádlottakra vonatkozó részét a Debreceni Ítéltábla 2005. március 24. napján kelt végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította.

Az újabb megismételt eljárást a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.B.781/2005/113.sz. ítéletével fejezte be.

I.r., IV.r., V.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettében, mint társtetteseket.

II.r., III.r. vádlottakat bűnösnek mondta ki különös kegyetlenséggel és különös visszaesőként elkövetett emberölés büntettében, mint társtetteseket.

I.r. vádlottat 12 évi fegyházbüntetésre, valamint 10 évi közügyektől eltiltásra, II.r. vádlottat 14 évi fegyházbüntetésre és 10 évi közügyektől eltiltásra, III.r. vádlottat 14 évi fegyházbüntetésre, 10 évi közügyektől eltiltásra, IV.r. vádlottat 12 évi fegyházbüntetésre, valamint 10 évi közügyektől eltiltásra, V.r. vádlottat pedig 11 évi fegyházbüntetésre, valamint 10 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú bíróság határozatát valamennyi vádlott vonatkozásában az ügyész tudomásul vette.

I.r. vádlott és kirendelt védője téves minősítés miatt éltek fellebbezéssel, II.r. vádlott bűncselekmény hiányában való felmentés végett jelentett be fellebbezést, kérte továbbá poligráfós vizsgálatát is, meghatalmazott védője felmentés érdekében fellebbezett.

III.r. vádlott bizonyítottság hiányában való felmentésért, kirendelt védője felmentésért fellebbezett. IV.r. vádlott bizonyítottság hiányában való felmentésért, meghatalmazott védője felmentésért fellebbezett. V.r. vádlott és meghatalmazott védője összevontan rögzített nyilatkozataik szerint enyhítés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A fellebbviteli főügyészség az ítélet helybenhagyását indítványozta.

I.r. vádlott az ítéltáblához 2007. október hó 4. napján érkezett, bizonyítási indítványként megjelölt beadványában kifogásolta az elsőfokú bíróság bizonyíték értékelő tevékenységét,

újabb elmeorvos-szakértő kirendelését indítványozta, illetőleg a bűncselekmény minősítése kapcsán megjegyezte, hogy a halálos eredményben felelőssége nem állapítható meg, így cselekménye nem minősülhet emberölés büntettének.

IV.r. vádlott az ítéletábrához még 2007. március 7-én eljuttatott beadványában a szakértői vélemények jelentőségére irányította a figyelmet, különös tekintettel kiemelte a hemogenetikus és biológus szakértői véleményeket, melyek álláspontja szerint terhelő adatot nem tartalmaznak vonatkozásában. Kifogásolta az elsőfokú bíróság bizonyíték értékelő tevékenysége kapcsán, hogy a megyei bíróság egyes tanúvallomásokot kiragadott a tanúvallomások összességéből és nem fogadta el a vádlottak számára kedvező nyilatkozatokat tevő ..., ..., ...előadásait. Rámutatott arra, hogy az észlelő tanúk őt elkövetőként nem ismerték fel.

V.r. vádlott 2007. június 28-i kérelmében szintén az elsőfokú bíróság mérlegelő tevékenységének egyoldalúságát vitatta, a nyomozati munka irányított voltát sérelmezte, illetőleg több tanúvallomás kirekesztését indítványozta, mivel álláspontja szerint eljárási szabálysértéssel kerültek ezen tanúvallomások felvételre. Összegzőképpen az általa előzetes fogvatartásban töltött idő figyelembevételével is, illetőleg az enyhítő körülmények nagyobb nyomatékára tekintettel kérelmezte, hogy a másodfokú bíróság börtönben határozza meg szabadságvesztés büntetésének a végrehajtási fokozatát.

Az előterjesztett vádlotti és védői fellebbezésekre tekintettel a Be. 348.§ (1) bekezdése alapján bírálta felül a Debreceni Ítéletábrá az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljes terjedelmében. A felülbírálat kapcsán megállapította, hogy az elsőfokú bíróság túlnyomórészt megalapozott tényállást rögzített és túlnyomórészt eleget tett a hatályos eljárási törvényben foglalt perrendi szabályoknak. Eljárási szabálysértést a Debreceni Ítéletábrá egy lényeges körben tapasztalt az elsőfokú bíróság határozatában és az azzal kapcsolatos eljárás vonatkozásában, mégpedig a szakértői bizonyítás körében, ugyanis az ítéletábrá álláspontja szerint az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényállást olyan szakértői véleményre alapította, amely nem volt törvényes bizonyítéknak tekintendő tekintettel arra, hogy nem csupán a hatályos, 1998. évi XIX. törvény (103.§ (1) bekezdés b/ pontja), hanem az ezt megelőzően hatályban volt 1973. évi I. törvény 71.§ (1) bekezdés b/ pontja értelmében is az eljárás során kizárt szakértő járt el. A 2001. február 3-ai helyszíni szemlén a jegyzőkönyv bevezető részében leírtak szerint Dr... rendőrorvos alezredes, mint orvos szaktanácsadó vett részt.

A helyszíni szemle jegyzőkönyv lezárásánál ugyanakkor a jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy „a jegyzőkönyvet a bizottság tagjai elolvasás után helybenhagyólag aláírják”. A jegyzőkönyv Dr. ..által is aláírásra került.

Az eljárási szabálysértés orvoslására az ítéletábrá lehetőséget látott, ezért a másodfokú eljárásban erre bizonyítást rendelt el új igazságügyi orvosszakértők bevonásával. Megjegyzendő, hogy az eljárási szabálysértéstől függetlenül a nyomozás során készült boncolási jegyzőkönyv okirati bizonyítékként törvényes bizonyítéknak fogható fel és törvényes bizonyítékként szolgált az igazságügyi orvosszakértői tevékenység alapjául.

A másodfokú bíróság a felvett bizonyítás alapján, a szakértői véleményt előterjesztő új orvosszakértők tárgyalási megnyilatkoztatására, a szakértői véleményben foglaltakra, és az eljárás egyéb adataira is figyelemmel szükségesnek látta az elsőfokú bíróság által

megállapított tényállás kiegészítését, illetőleg pontosítását a Be. 353.§ (1)-(2) bekezdései értelmében, a Be. 352.§ (1) bekezdés b/ pontjára és a Be. 351.§ (2) bekezdés c/ pontjára tekintettel az alábbiak szerint:

A nyomozati iratok III.kötet 444. oldala alapján az elsőfokú bíróságnak a vádbeli napot érintően az időjárás viszonyokra tett megállapításai mellett rögzítendő, hogy szinte folyamatosan havazott 14 és 16 óra tájban -on 2001. február 3-án.

Szintén az iratok tartalma alapján szükséges pontosítani a következőket: sértett a kabátja alatt nem környakas pulóvert, hanem helyesen kék színű, rövid ujjú pólót, valamint atlétatrikót viselt. Ezzel kapcsolatosan több adat áll rendelkezésre, itt utal a Debreceni Ítéltábla az első megismételt eljárásnak a 12.B.815/2004/22. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyve 74. oldalán leírtakra.

A II-III. és IV.r. vádlottakkal együtt is futva ment a helyszín irányába, de nem volt megállapítható, hogy a bántalmazás idején a vádlott társai közvetlen közelében tartózkodott volna, a tettlegességbe tevőlegesen bekapcsolódott volna, vagy abban más módon részt vett volna. (Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 12.B.815/2004/46.sz.- ...-ra jogerős - ítéletének 13. oldala.)

Az elsőfokú bíróság ítéletének 15. oldal 3. bekezdése helyesen: A vádlottak a kezükben tartott eszközökkel, I.r. vádlott hidraulika csővel is perceként keresztül eltérő erővel, testszerte ütlegelték, rugdosták a sértettet.

A 15. oldal 4. bekezdését a Debreceni Ítéltábla a másodfokú tárgyaláson tett orvosszakértői nyilatkozatra figyelemmel mellőzi.

A 15. oldal 5. bekezdésének az első mondatából a helyszínnel kapcsolatos ténymegállapítások mellőzendők és e bekezdés az alábbiak szerint egészül ki: V.r. vádlott okozta a nála lévő vasedővel, illetőleg zárszelvénnel a későbbiek során a 16. szám alatt részletezett több rendbeli, nagy erővel, tompa erőbehatással létrejött fejsérülését a sértettnek, miközben testvérei I-II-III. és IV.r. vádlottak tovább ütlegelték a kezükben tartott eszközökkel a magatehetetlen, V.r. vádlott fejütésétől immár eszméletlen állapotú sértettet.

Emberi mivoltukból kivetkőzve tették ezt, mely cselekményüket akkor is folytatták, miközben a magatehetetlen sértett az árokba került.

A 16. oldal 2. bekezdése módosítandó a vonatkozásban, hogy nem 5 rendbeli nagy erejű fejütésről, hanem több rendbeli nagy erejű fejütésről volt szó a cselekménysor kapcsán.

A Debreceni Ítéltábla által felvett bizonyítás, illetőleg a megtartott tárgyalás eredményeként a sérülések leírásával kapcsolatos ítéleti tényállásrész az alábbiak szerint szorul kiegészítésre, illetőleg pontosításra:

Az 1.számú sérülést - hivatkozik a Debreceni Ítéltábla a boncjegyzőkönyv számozására - 1 rb. szúrás okozta, ugyanis pillangószerű sérülés volt, ami abból adódott, hogy a szúrást végző eszköz a szúrásakor elfordult.

A 9. számú sérülés adatait pontosítani kell akként, hogy ez a sérülés 8 napon túli gyógytartamú sérülés lehetett volna, amennyiben a sértett túléli a bántalmazását. A szakértő egyértelmű nyilatkozatot tett, hogy egy izomvarrat lett volna szükséges a sérülés ellátásához és az Országos Igazságügyi Orvosszakértői Intézet 16. számú módszertani levelében taglaltak szerint ebben az esetben a sérülés 8 napon túli gyógytartamúnak véleményezett.

Az említettek mellett a másodfokú bíróság mellőzi a tényállásból a 18. oldal utolsó és a 19. oldal első bekezdésében rögzítetteket. Az előbbieket helyébe a következő szövegezéssel helyes a tényállás: a sértettet ért éllel, hegygel bíró eszköztől származó szúrásos vagy szúrva metszett sérülések 15 rendbeli erőbehatásra utalnak.

Egyébként ezt az álláspontot tükrözi a szakértők által a másodfokú eljárásban előterjesztett szakértői vélemény 2. pontja.

A 19. oldal 2. bekezdés első mondatán túl a 16. számú sérülés vonatkozásában leírt további részek mellőzendőek.

Az elsőfokú bíróság határozatának 20. oldal 3. bekezdése kiegészítendő azzal, hogy a 41. számmal jelzett sérülés flexibilis eszköztől származtatható. Ugyanezen oldal 4. bekezdésében részletezettek akként pontosítandóak, hogy több rendbeli, nagy erőbehatásra utaló sérülés van az 5 rendbeli helyett.

Az 5. bekezdés kiegészítendő azzal, hogy a 31. számmal, illetőleg 35. számmal leírt sérülés kivételével valamennyi egyéb sérülés élőben keletkezett. Az előbbi két sérülés post mortem, tehát halál után jött létre.

A szakértők részletesen nyilatkoztak a vonatkozásban, hogy nyilvánvalóan a holttest elszállításához kapcsolódóak utóbbi sérülések, hiszen vitális jelek nem társultak már ezekhez a sérülésekhez.

A 21. oldal tényállási része helyett az ítéltábla a sértett halálához vezető biológiai folyamattal kapcsolatosan a tárgyalás anyagává tett szakértői vélemény 1,3,5,6,7,8,9. valamint 10. pontjában foglaltakat tekinti irányadónak a következők szerint:

Néhai sértett 52 éves volt ...-i lakos halála erőszakos úton, kiterjedt, többszörös, nyílt koponyaacsonttörés, agyállomány hiánnyal járó agyroncsolódás, a mellkas és has áthatoló szúrásos sérülései miatt következett be. Fenti sérüléseken kívül a boncjegyzőkönyv leíró részében rögzített tompa erőbehatásra létrejövő sérülések is észlelésre kerültek a boncolás során.

Sértett elszenvedett sérülései közül az agyroncsolódással járó koponyatájéki sérülések életveszélyesek voltak, ezek eredményezhették a halálos eredményt. Fenti sérülések egy cselekménysorozat kapcsán, gyors egymás után alakulhattak ki, azok nagy része arra utal, hogy a sértett és az elkövető fenti cselekménysorozat kapcsán testhelyzetet nem változtatott.

Az áthatoló mellkasi és hastájéki sérülések életveszélyesek voltak, de ezek tekintetében a gyors, szakszerű orvosi segítségnyújtás lehetőséget adott volna néhai életének megmentésére.

A sérülések keletkezési sorrendje szakértői módszerrel minden kétséget kizáróan nem határozható meg.

Nevezett boncolása során észlelt fejtájéki sérülések elszenvedését követően néhai halála percekben belül bekövetkezhetett. A sértett az első fejsérülés elszenvedését követően eszméletét elvesztette. Az elszenvedett sérülések és a halál között direkt, egyenes ok-okozati összefüggés állapítható meg.

Elhalt halálát megelőzően korának megfelelő egészségi állapotú egyén volt, akinél a halál másképpen mint az elszenvedett sérülések velejárója, nem képzelhető el. A boncoláskor észlelt és boncjegyzőkönyvben rögzített igen enyhe fokú ürteret érdemben nem szűkítő koszorúsverőér elkeményedéssel állapot jelen esetben a halál beálltát nem gyorsította, azt nem segítette elő. Az elszenvedett fejtájéki sérülések esetében orvosi segítségnyújtásról nem lehetett szó, az az élettel összeegyeztethetetlen biológiai és élettani változásokat idézett elő a sértett szervezetében. A boncjegyzőkönyvben 16. számmal jelzett fejsérülés elmaradása esetén azonnali, gyors, szakszerű orvosi segítségnyújtást figyelembe véve lehetőség lett volna nevezett életének megmentésére.

Az említett kiegészítésekkel, pontosításokkal az elsőfokon eljáró bíróság által megállapított tényállás irányadónak tekintendő a másodfokú eljárásban is a Be. 352.§ (2) és (3) bekezdéseire figyelemmel.

A megyei bíróság tényállását az ellentétes bizonyítékok igen részletes, alapos és okszerű mérlegelésével állapította meg. A tényállás indokolása és a jogi indokolás vonatkozásában azonban mindezek ellenére szükséges előrebocsátani az alábbiakat:

A Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság által adott indokolásból mellőzi a határozat 21-24. oldalán leírtakat - az eljárás nehézségére utalást, az ügyészség tevékenységének részletezését, az igazság elemzését - tekintettel arra, hogy ezek szorosan a határozat jogi és ténybeli indokolásához nem kapcsolódnak. E helyett a ítéltábla rámutat a Büntetőeljárás törvény alapelveinek rendszerére, melynek 2. §-a kimondja: A bíróság törvényes vád alapján jár el, a vádbeli tényállást köteles kimeríteni, de azon túl nem terjeszkedhet.

Mindemellett a Be. 12.§ (1) bekezdése egyértelműen meghatározza a bíróság feladatát, mely nem más, mint az igazságszolgáltatás.

A megyei bíróság ítélete fenti részeinek a mellőzésével együtt is a Debreceni Ítéltáblának az az álláspontja, hogy az elsőfokú bíróság tekintetbe vette az újabb megismételt eljárás lefolytatásánál a Be. 2.§-ában foglaltakat és a Be. 12.§ (1) bekezdésében rögzítettek szerint járt el.

A bizonyítékokat kifogástalanul, magas színvonalon, igen alaposan, kimerítő részletességgel értékelte a logika szabályait figyelembe véve, az ellentmondások feloldására törekedve, ennek keretében meggyőző indokát adta egyes bizonyítékok elfogadásának, míg mások elvetésének.

Az indokolási kötelezettséggel kapcsolatosan kiemelendő még a következő: A Debreceni Ítéltábla korábbi határozatával azért helyezte hatályon kívül a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előző elsőfokú döntését, mert az elsőfokú döntéshez kapcsolódó tényállás felderítetlen volt, s a megyei bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget. Jelen eljárásban a felderítetlenség kiküszöbölésével kapcsolatos előírásokat a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaknak megfelelően teljesítette a megyei bíróság és indokolási kötelezettségének is messzemenően eleget tett.

Következésképpen nem alkotható olyan következtetés, miszerint a két elsőfokú bírósági határozat (első megismételt eljárás, jelen eljárás) azonos szintű és színvonalú lenne.

Nem jellemző jelen eljárásban az elsőfokú bíróság határozatára az, hogy egyes bizonyítékokat kiragadva, más bizonyítékok terhére, az ártatlanság vélelmében foglalt elv tekintetbe vétele nélkül, illetőleg az in dubio pro reo elvének figyelembe vétele nélkül hozta volna meg döntését.

Az igen részletes indokolásból adott esetben nem mellőzhető - mint ahogy azt az elsőfokú bíróság helyesen felismerte - a vádlottak és a vádlottak családja, illetőleg a sértett hozzátartozói és családja közötti korábbi konfliktusok felvázolása sem. Ezek a korábbi konfliktusok, illetőleg a vádbeli napon a délelőtti órákban lezajlott konfliktus motiválta kétségtelenül a 2001. február 3-án a délutáni órákban történt eseményeket.

A megyei bíróság több szempontból mérlegelte az ügyben beszerzett személyi bizonyítékokat.

Nem kifogásolható az, hogy a tanúk vallomása, a személyi bizonyítékok kezelésénél a megyei bíróság több szemtanúi körről tesz említést. Az újabb megismételt eljárásra utasító hatályon kívül helyező végzésében a Debreceni Ítéltábla az elsőfokú bíróság feladatává tette azt, hogy helyszíni szemle, illetőleg helyszíni tárgyalás alapján ellenőrizze az ügyben kihallgatott tanúk szavahihetőségét és azokat a körülményeket, amelyek az események láthatóságával kapcsolatos bizonyítékokat már korábban is tartalmazták. E körben is eleget tett az elsőfokú bíróság maradéktalanul a hatályon kívül helyező végzésben foglaltaknak és részletesen leírta, hogy az egyes tanúk a cselekmény helyszínétől milyen távolságban foglaltak helyet és mit láttak, mit láthattak, valamint az egyes szemtanúi kör eljárás során tett összes vallomását vizsgálódása alá vonta, az egyéb tanú nyilatkozatokkal, összevetette a szakértő által rögzítettekkel és a logika szabályai szerint eljárva állapította meg a tényállást.

Mindebből következik, hogy a felmentésre irányuló fellebbezések egyetlen vádlott vonatkozásában sem vezethettek eredményre, ugyanis ha megalapozott tényállás megállapítására kerül sor a másodfokú tárgyaláson lefolytatott bizonyítás alapján történt kiegészítéssel és a tényállás irányadó a másodfokú eljárásban, ettől eltérő tényállás megállapítására nincs törvényes lehetőség a Be. 352.§ (1) és (3) bekezdései értelmében.

A bizonyítékok értékelése kapcsán az igazságügyi orvosszakértést érintően kifejtett elsőfokú bírósági álláspontot az ítélet 154. oldalától 157. oldaláig az ítéltábla nem osztotta. Mint arra már a másodfokú bíróság határozatának első részében utalt, Dr.

mint a nyomozó hatóság tagja kizárt szakértőként vett részt az ügyben a jelenlegi, illetőleg az elkövetéskor hatályos büntetőeljárás törvény szerint is.

Az elsőfokú bíróság határozatának 158. oldaltól a 167. oldalig tartó indokolásrész - mely az igazságügyi orvosszakértői tevékenységgel kapcsolatos és a büntetőjogi felelősséget is érinti - akként kezelendő, hogy az igazságügyi orvosszakértői tevékenység körében a Debreceni Ítéltábla az általa kirendelt szakértők álláspontját tekintette irányadónak. Egyébként ez olyan különbséget vagy olyan eltérést, amely a terheltek büntetőjogi felelősségét érdemben érintette volna, nem okozott. Az igazságügyi orvosszakértők ugyanis egyértelműen kinyilatkozták, miszerint szakértői eszközökkel megállapítani azt, hogy a sértett sérülését hány személy okozta, nem lehet. A sérülést okozó személyek számával kapcsolatosan, az általuk használt eszközök vonatkozásában számtalan személyi bizonyíték áll rendelkezésre, amelyeket külön-külön és összességében elemzett az elsőfokú bíróság. Az eddig említettekre tekintettel a terheltek büntetőjogi felelősségét érintően a bizonyítékok zárt logikai rendszert képeznek. E zárt logikai rendszer azt is jelenti, hogy ítéleti bizonyossággal állapítható meg a sértettet bántalmazó személyek köre és ítéleti bizonyossággal zárható ki az, hogy e bántalmazásban más személy vagy más személyek részt vettek volna.

Az említettek mellett szükséges még utalni az alábbiakra:

Már az elsőfokú bírósági eljárásban is felmerült újabb elmeorvos-szakértői vélemény beszerzésének az igénye a védelem részéről. Az elsőfokú bíróság helyesen utasította el a bizonyítási indítványt, mint szükségtelent.

A másodfokú eljárásban ismételt előterjesztésre került I.r. vádlott által igazságügyi elmeorvos-szakértői vélemény beszerzésére irányuló indítvány. Az ítéltábla a Be. 323.§ (3) bekezdésének figyelembe vételével ezen újabb indítványt elutasította, miután az elmeorvos-szakértői vélemények megalapozottságát illetően kétely nem merült fel.

Ami a poligráfos vizsgálat elrendelését érinti, utal arra az ítéltábla, hogy jogszabályi rendelkezés zárja ki bírói szakban a poligráf alkalmazását, mely gyakorlatilag a nyomozás elősegítése érdekében alkalmazott bűnügyi technikai eljárás.

Sem a bizonyítási eszközöknél, sem a bizonyítási eljárásoknál a Be. 76.§ (1) bekezdése és a Be. 119-125.§ nem szerepel a szaktanácsadó.

Márpedig a Be. 78.§ (1) bekezdése szerint a büntetőeljárásban szabadon felhasználható a törvényben meghatározott bizonyítási eszköz és szabadon alkalmazható minden bizonyítási eljárás.

A szaktanácsadó szerepét a Be. 182.§-a rögzíti.

A Be. 182.§ (1) bekezdése kimondja, hogy az ügyész és a nyomozó hatóság a nyomozási cselekményeknél szaktanácsadót vehet igénybe ha a bizonyítási eszközök felkutatásához, megszerzéséhez, összegyűjtéséhez vagy rögzítéséhez különleges szakismeret szükséges, illetőleg az ügyész vagy a nyomozó hatóság valamilyen szakkérdésben felvilágosítást kér.

A Be. 182.§ (2) bekezdése szerint szaktanácsadó igénybevétele kötelező, ha a terhelt vallomását a nyomozásban poligráf alkalmazásával vizsgálják.

A 23/2003.(VI.24.) BM-IM. együttes rendelet - a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól - 127.§-a értelmében a nyomozás elősegítése érdekében a nyomozó szerv elrendelheti - a Be. 453.§ (3) bekezdésében meghatározott kivétellel - a gyanúsított poligráfos vizsgálatát (a fiatalok terhelt vallomása a poligráf alkalmazásával nem vizsgálható).

Az eddig részletezett jogszabályhelyekből egyértelműen levonható az a következtetés, hogy a gyanúsított poligráfos vizsgálata a nyomozati szakhoz kapcsolódó jogintézmény.

Az elsőfokú bíróság törvénysértés nélkül állapította meg a vádlottak bűnösségét.

Helyesen került sor a vádlottak cselekményeinek jogi minősítésére is, hiszen a sértettet szándékegységben bántalmazták, céljuk a sértett életének kioltása volt.

A Debreceni Ítéltábla foglalkozott a másodfokú eljárásban az eltérő minősítés lehetőségével, hiszen védői oldalról felmerült - már korábban is - a jogos védelemmel kapcsolatos kérdés, illetőleg az erős felindulásban elkövetett emberölés megállapíthatóságával kapcsolatos kérdés. E körben a Debreceni Ítéltábla osztotta az elsőfokú bíróság egyébként igen részletesen kifejtett jogi álláspontját. A jogos védelem vonatkozásában döntő, hogy ki is kezdte a tettelegességet. Ezt érintően az elsőfokú bíróság nem iratellenesen rögzíti a vádbeli napon történeteket, a délelőtti, illetőleg a délutáni órákban lejátszódott eseményeket és igen lényeges momentumai ezeknek az eseményeknek és az eltérő minősítés elvetésének az, hogy a vádbeli cselekményt követően hol, milyen területen találják meg a sértett holttestét. A sértett holttestét nem a patikus házában az oldalán, hanem a patak ellenkező oldalán találják meg. Ebből viszont nem az következik, hogy a sértett ment át a patakon és kezdeményezett a patak túloldalán konfliktust, hanem őt a későbbiek során bántalmazó I.r. vádlott volt az, aki a patakon áthaladva a sértett kihívását elfogadva tettelegességre ragadtatta magát. Ez kizárja a jogos védelmi helyzet fennállását, és eltérő minősítés - erős felindulásban elkövetett emberölés - lehetőségének a megállapítását.

Lényeges felvetés volt az elsőfokú bíróság által alkalmazott jogi minősítést illetően, hogy a sértett mikor, milyen körülmények között vesztette el eszméletét, mit érzett, mit érzékelt a bántalmazáskor.

Helyesen rögzítette azt ítélete tényállásában az elsőfokú bíróság, miszerint figyelemmel a sértettet ért igen nagyszámú és különböző eszközöktől származó erőbehatásra, valamint az elkövetés egyéb körülményeire, sértettnek az ölési cselekményekkel szükségképpen együtt járó testi fájdalomnál és lelki gyötrelmenél lényegesen nagyobb szenvedést okoztak a vádlottak.

E vonatkozásban nincs ok egyébként a másodfokú eljárásban beszerzett orvosszakértői véleményben rögzítettek alapján eltérő ténymegállapítás megtételére.

A meghallgatott szemtanúk szerint a sértett aktívan védekezett. Az aktív védekező magatartása a cselekménysorozat végére erőtlenedett el. Ebből viszont nem az következik, hogy a cselekménysor legelején szenvedte el a halálos fejsérülést, hanem csak a cselekménysor végén került eszméletlen, öntudatlan és cselekvőképtelen állapotba. A sértett nagyszámú sérülése olyan fajta emberi mivoltból kivetkőzött, gátlástalan tevékenységre utal a vádlottak esetében, ami a Legfelsőbb Bíróság 15.számú irányelve szerint egyébként eszméletlen állapotú sértett esetében is megalapozza az elsőfokú bíróság által alkalmazott minősítést, a különös kegyetlenséggel való elkövetést.

Az elsőfokú bíróság a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket csaknem teljes körűen megjelölte. I.r. vádlottat érintően az ítéletábra mellőzte a fiatal felnőtt kor, mint enyhítő körülmény értékelését és V.r. vádlottnál a fiatal felnőtt kort tekintette enyhítő körülménynek nem pedig a büntetlen előéletét.

A másodfokú eljárásban az ügyészség nyilatkozatában is felmerült az ügyben bekövetkezett jelentős időmúlás kérdése. A cselekmény elkövetésének 2001. február 3-ai időpontját tekintve tetemes időmúlás következett be addig a pontig, amíg az ügyben a Debreceni Ítéletábra döntését meghozta az előzetes letartóztatásban lévő vádlottakra. Azonban az sem mellékes az időmúlás, mint enyhítő körülmény értékelésével kapcsolatosan, hogy a vádlottak egy része egyszeresen, más része kétszeresen minősülő kiemelkedő tárgyi súlyú élet elleni bűncselekményt követett el. E bűncselekmény büntetési tétele életfogytig tartó szabadságvesztés. Ehhez képest az elsőfokon eljáró bíróság 11, illetőleg 14 év közötti fegyházbüntetést szabott ki a vádlottakra.

A Debreceni Ítéletábra az említettek miatt úgy találta, hogy a kiemelkedő tárgyi súlyú bűncselekményre tekintettel az elsőfokú bíróság által alkalmazottaknál enyhébb büntetés kiszabása egyik terhelt vonatkozásában sem szolgálná sem a speciális, sem pedig a generális prevencióhoz fűződő elveket. Így a büntetések lényeges enyhítésére a Btk. 37. és 83.§-ában foglaltakra figyelemmel nem kerülhetett sor.

Az egyéb rendelkezések körében az ítéletábra észlelte, hogy az elsőfokon eljáró bíróság a bűnügyi költséget nem megfelelően állapította meg. Nem pusztán elírásról, illetőleg számítási hibáról van szó, hanem arról, hogy az elsőfokú bíróság nem volt kellően tekintettel arra, miszerint az ügyben korábban már három vádlottra jogerős döntés született és ez a döntés esetükben a bűnügyi költségrészt is érintette. A nyomozás során összesen 1.757.146 Ft bűnügyi költség merült fel, míg az alapeljárásban 259.021 Ft. Mindez 2.016.167 Ft-ot jelent. VIII.r. vádlott vonatkozásában a bűnügyi költség 107.779 Ft volt, melynek megfizetésére jogerősen kötelezte őt a bíróság. ...és ...vádlottak - felmentett vádlottak - vonatkozásában 413.205 Ft állam által viselendő bűnügyi költségről rendelkezett jogerősen az elsőfokú bíróság. személyét érintő bűnügyi költségek összesen 520.984 Ft-ot jelentettek. Ezt kellett levonni a nyomozati, illetőleg az alapeljárás során felmerült összköltségből, így a jelen ügyben érintett vádlottak vonatkozásában felmerült bűnügyi költség 1.495.183 Ft lett, melynek viseléséről rendelkezni kellett.

Az ítéletábra az egyes vádlottakat külön-külön terhelő, illetőleg a vádlottakat egyetemlegesen terhelő bűnügyi költség viseléséről a Be. 338.§ (1) és (3) bekezdései alapján döntött, míg az állam terhén maradó bűnügyi költségnél a Be. 339.§ (1) bekezdését vette irányadónak. Az elsőfokú bíróság helyesen alkalmazta ugyanakkor azt az

elvet, miszerint a megismételt eljárásban felmerült bűnügyi költség az államot terheli a Be. 403.§ (5) bekezdése és a Be. 339.§ (1) bekezdése alapján.

A további rendelkezések is helyesek és törvényesek.

A kifejtettekre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint megváltoztatta, míg egyebekben a Be. 371.§ (1) bekezdése értelmében helybenhagyta azt.

Az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról szóló rendelkezés a Btk. 99.§ (1) bekezdésén alapszik.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség az állam terhén marad a Be. 403.§ (5) bekezdéséből következőleg.

Debrecen, 2007. október 17.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Simonné dr. Nagy Éva sk. a tanács tagja, előadó,
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. a tanács tagja.

Záradék: A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 6.B.781/2005/113. sz. ítélete az ítélőtábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2007. október 17.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke